

SOSIAALIJOHDON TYÖKOKOUS 8.12.14 muistio

Osallistujat

Enontekiö Annikki Kallioniemi, videolla
Inari Mari Palolahti, videolla
Kittilä Tuulikki Louet-Lehtoniemi, videolla
Kolari Lahja Harju ja Maarit Kumpula videolla
Länsi-Pohja shp/pth Teija Horsma videolla
Muonio Päivi Salminen, Roissa
Pello Johanna Korteniemi Roissa
Ranua Helena Pekkala-Vilhunen Roi
Rovaniemi Markus Hemmilä Roi
Rovaniemi Mirja Kangas
Sodankylä Harri Tiuraniemi Roissa
Poske Kaisa Kostamo-Pääkkö ja Asta Niskala Roi
LSHP/pth Tapio Kekki
Sosiaalityön opiskelija Eveliina Ojaniemi

Teemat

- Mikä on sosiaalisen paikka Sote uudistuksessa ja sosiaalijohdon rooli muutoksen tekemisessä?
- Miten sosiaalijohtajat voivat olla tukemassa Lapin Sote Savotan työtä?
- Onko sosiaalinen laajempi kuin sosiaali- ja terveyspalvelut?

Asiat

- 1 Järjestäytyminen**, puheenjohtajaksi valittiin Markus Hemmilä ja sihteeriksi Asta Niskala
- 2 Työkokousten tarve ja tarkoitus/valmistellut puheenvuorot**

Markus Hemmilä sosiaali- ja terveysjohtaja Rovaniemi

Sote- uudistuksessa hyvä muistaa ympäröivä yhteiskunnallinen konteksti, yhteiskunnallinen on yhtä kuin sosiaalinen ja se luo puitteet ihmisten elämän arjelle ja myös palvelujen tarpeille. Palvelujen uudistuksessa tulee huolehtia siitä, miten ihmisten sosiaaliset tarpeet pidetään suunnittelun pohjana. Isoihin tuotantoalueisiin voidaan ottaa mallia myös pienistä kunnista, joissa tehdään laaja-alaista yhdennettyä työtä ja sitten pohtia sitä mitkä ovat niitä palveluja joita tarvitaan keskitettynä. Paikalliset palvelut, seudulliset palvelut ja keskitetyt palvelut ja teknologia ottaa huomioon, ks. Markuksen dia.

Päivi Salminen sosiaalijohtaja Muonio

Sote -palveluiden tietoperusta nousee eri tieteenaloilta. Ihmis- ja yhteiskuntatieteet käsittävät sotepalvelut ja laajemmin koko kansalaisyhteiskunnan ja hyvinvoinnin tämän perustana ovat kuntiin jäävät palvelut (kulttuuri, sivistys, asuminen ympäristö). Terveystieteet ja sairaanhoito ja erikoissairaanhoito ovat luonnontieteisiin pohjautuvia Onko Sote- uudistuksessa pysähdytty riittäväällä tavalla siihen, mikä on tavoitetilä mihin pyritään. Perusteluissa mainitaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, laatu, oikeus hyviin sote –palveluihin sekä yhdenvertaisuus, ks. Päivin diat.

Kaisa Kostamo-Pääkkö kehitysjohtaja Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus.

Sote- palveluiden kokonaisuutta voidaan hahmottaa luokittelemalla palvelut uuden sosiaalihuoltolain perusteella. Lakiin on kirjoitettu kuntalaisten erilaisiin elämänvaiheisiin liittyvät palvelutarpeet. Sote -palveluiden ja – keskustelun painopisteenä on nykyisen palvelurakenteen muutostarve. Sosiaalipalvelujen integroituminen varhaiskasvatukseen ja muihin julkisiin palveluihin sekä kolmannen sektorin toimintoihin on tärkeää ottaa huomioon, ks. Kaisan diat.

3 Osallistujien puheenvuorot

Sodankylä On tärkeää tiedostaa sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnat esimerkiksi sosiaalityön asema ja paikka. Palvelujen tasavertaisuus tulee ottaa huomioon, mutta myös paikalliset olosuhteet huomioida. Yhdessä mieltä konkreettisesti miten sosiaalipalvelut pitäisi tuottaa. Erityisosaaminen ei tarvitse olla aina keskittymistä esimerkkinä Posken virtuaalisen sosiaali- ja terveyspalvelukeskuksen kautta tuotettavat palvelut, tulisi tehdä eri osaamisalueiden kartoitus kunnista.

LSHP/erusterveydenhuollon yksikkö, Miten Lapin tuotantoaluetta suunnitellaan, miten sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota tehdään yhdessä. Mikä on erikoissairaanhoidon asema, ottaa helposti roolin yli pth ja sosiaalihuollon. Erikoisalue pyrkii määrittelemään perustason, onko näin myös sosiaalihuollossa? Mikä sosiaalihuollolla ja perusterveydenhuollolla on yhteistä, viittaus perusterveydenhuollon yksikön kokous 9.12.14.

Ranua Sosiaalisen pohdinta ja yhdessä prosessointi on tärkeää. Laeissa on paljon velvoittavaa, palveluja ja työtapoja. Poikkihallinnollinen työ on jokapäiväistä esimerkiksi tekninen toimi. Sosiaalipalvelujen medikalisoituminen ja juridisoituminen voivat olla edessä kun päätöksenteko poistuu paikalliselta tasolta?

Poske Sosiaalityön näkökulma; Positiivinen näkökulma uudistukseen , sosiaalityön näkökulmaa voi tuoda kaikkiin palveluprosesseihin. Prosesseissa tulee syventää yhteiskuntatieteellistä ja arjen sosiaalisen tietoa. Poskessa olemme alkaneet tarkastella sosiaalityön paikkaa Sote – uudistuksessa ja uusissa laki muutoksissa. Keskitettyjä sosiaalipalveluja palveluja voisivat olla ohjaus- ja neuvonta, päivystys, kriisityö ja jotkin erityisalueet kuten esim. sijaisperhehoito. Sosiaalityötä tulee olla lähellä ihmisten arkea tarjolla myös virkavastuutyön lisäksi sekä rakenteellinen työ ja kokonaisuuden kokoaminen ja eri palvelujen yhteensovittaminen tulee huomioida.

Opiskelija Asiakkaiden näkökulman huomioiminen on yhteistä sosiaali- ja terveydenhuollossa

Rovaniemi Integraatiokysymys on tärkeä, mutta rinnalla tulee kulkea myös erillinen oman sosiaalipalvelujen sisältöalueen syventäminen. Sosiaalityön pitää johtaa kuntoutusprosesseja. Miten resurssit turvataan, sosiaalityössä on paljon erityisosaamista, joka suuntautuu ihmisen arkeen. Erityistä panostusta tarvitaan esimerkiksi paljon palveluja tarvitseva pitkäaikaistyöttömien ryhmälle.

Pello Yhteistä sosiaali- ja terveyspalveluille on asiakas ja kunnan muihin palveluihin integroitumisen tarve. Palveluja voisi olla myös seudullisena ja alueellisena. Sosiaalipuoli tekee vahvaa verkostotyötä, koulu, poliisi, Te-keskus, varhaiskasvatus, asumispalvelut, kela, mielenterveys ja päihde.

Inari Tärkeää miettiä sosiaalialan osuutta, mikä muuttuu tai mitä pitäisi muttaa? Sote tietoa rakenteista on tullut, tarkentaa pitää sitä, mikä on kenenkin rooli Lapin Sote savotassa. Valmistelu tulee tehdä yhdessä sosiaali- ja terveydenhuolto, kunnissa samat ihmiset tekemässä. Taloudelliset reunaehdot mietityttävät ja se, että osa palveluista jää kuntaan ja toivottavasti yhteistyö niiden kanssa sujuu, rajapintoja täytyy käydä läpi.

Kittilä Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on sateenvarjo Sotessa, sosiaalisuus ja sosiaalipalvelut keskustelussa hävinneet. Erikoissairaanhoidossa tulisi asiakkaiden tulevaisuudessa vain käväistä ja esh:n tulee tukea peruspalveluiden onnistumista. Kuntalaisen näkökulma ja ei sektorirajoja, mutta ei myöskään kuntarajoja. Ydin prosessien valmistelussa tarvitaan kaikkia osapuolia kukaan ei pääroolissa vaan tasa-arvoisuutta. Sosiaalipalveluiden erityisyys esimerkiksi vammaispalvelut tarvitaan sosiaalityön erityisosaamista ja myös laaja alaista asiantuntemusta.

Kolari Riskinä se, että ei lähdetäisi monistamaan mitään mallia, vaan otettaisiin vain hyviä kokemuksia toisilta ja tehdään oma malli, johon lähdetään asiakkaat edellä. Paikallisuus ihmisten lähellä olemista ja on olemassa seudullista palveluja ja kokonaisvaltainen työote. Työajan tehokkuus myös huomioida, että ei oltaisi enempää ”tien päällä”.

LPSHP/Pth Uudessa sosiaalihuoltolaissa määritellään hyvinvointityö ja rakenteellinen sosiaalityön tiedontuotanto erityisesti erityisen tuen tarpeessa olevien osalta.

Enontekiö Monet palvelut ovat integroituna kuntaorganisaation esimerkiksi työllistämiseen liittyvät palvelut. Sosiaalipalvelut monesti vastaavat asiakkaan palvelukokonaisuudesta. Tämä rooli on kasvanut, koska valtion palvelut ovat etäänntyneet. Pienissä kunnissa ei ole ”palvelutaivasta”. Yhteiset yhteiskunnalliset uhkat kuka niissä on välittäjä jatkossa kuntaorganisaatiossa. Paljonko pitää panostaa kunnissa tähän Sote savottaan.?

4 Keskustelua

- rajapinnat tulee säilyttää kunnissa sivistys ja päivähoito, asuminen, valtion palvelut...
- kuka määrittelee ostopalveluista ja kolmannesta sektorista
- olisiko sosiaalipalvelujen hyvä jäädä peruskuntiin esimerkiksi Ruotsin malli
- miten tukipalvelut ja keskushallinto
- kustannukset ja tehokkuus, miten pienemmillä kustannuksilla tehdään
- kuka tekee mitään, Lapissa kaksi tuotantoaluetta ja Lapin alueeseen saamelaisväestö ja rajayhteistyö
- sosiaali- ja terveydenhuollon integraation lisäksi on paljon tarvetta muuhun integrointiin
- pienissä kunnissa monet asiat toimii, mutta on monia pulmia esimerkiksi esteellisyys, teknologia yhteydet vielä heikoilla pitää huolehtia myös, että teknologia ei ole syrjäyttävä prosessi.
- kuka paikallista johtaa?
- arvot ja eettisyys ottaa huomioon jotkut rakenteet voivat yrittää ja ylittää muut
- jatkon kannalta, mikä on se taho joka vastaa siitä että saako kuntalainen tarvitsemansa palvelun
- kuka ottaa hyvinvoinnin edistämisen kontolleen kun sosiaali- ja terveys siirtyy tuotantoalueisiin?
- tämän ryhmän rooli on olla sosiaalijohdon älyllisesti pohdiskeleva porukka, ei vain kokousasioita päättämään kokoontuva ryhmä
- kokoukset aikataulutetaan ja kytketään tuleviin lapin savotta ja pth ohjausryhmän kokouksiin

Ks. Kaisan koonti kokouksen keskustelusta **diat**

Markus Hemmilä kertoi, että Pohjois-Suomen Sote alueelle on nimetty laajennettu ohjausryhmä ja valmistelutyöryhmä joka miettii palvelujen järjestämistä. Tuotantoalueilla taas on valmisteltavat työryhmät, joissa valmistellaan miten totutetaan. Täytyy määritellä yhteiset prosessit. Työryhmän alla on prosessiryhmiä jotka valmistelevat prosesseja.

Keskustelussa nostettiin esiin tiedottamisen tärkeys se, täytyy ottaa heti alusta mukaan ja sen täytyy olla avointa. Pohjois-Suomen Sote alueelle tarvitaan nettiin julkinen alusta, joka toimii valmistelijoille työalustana, ja josta on kaikki valmistelua koskeva tieto on löydettävissä. Markus välittää valmistelutyöryhmän asialistan ja muistiot Astalle joka välittää kokouksen osallistujille.

5 Sosiaalijohdon verkoston työskentelymalli Posken esityksen pohjalta

Sosiaalijohdon asiantuntijaverkosto kokoontuu Posken kutsumana ennen Sote- uudistukseen liittyviä tärkeitä kokouksia pohtimaan ja valmistelemaan sosiaalialan palvelujen uudistamiseen liittyviä asioita. Kutsuttuna mukana on myös sairaanhoitopiirien perusterveydenhuollon yksikköjen ja Lapin liiton Sote Savotan edustajat.

Seuraavat työkokoukset 12.1.15 klo 9.00–13.00 ja 27.2. 14 klo 9.00–15.00